

Mantojuma reforma 2025: būtiskākās izmaiņas un praktiski padomi

2025.gada 1.janvārī stājās spēkā jaunā mantojuma reforma. Tā paredz vairākas izmaiņas mantošanas kārtībā. Vienlaikus daudzi esošie principi, kā mantošana ietekmē banku pakalpojumus, paliek nemainīgi.

Kas nemainās?

- Mantojumu ir jāpieņem, izsakot gribu un veicot atbilstošas formalitātes – notārs, mantas apzināšana, zemesgrāmata un citi reģistri.
- Nāve neizbeidz mantojuma atstājēja kredītus un parādus.
- Ja manto nepilngadīgs bērns, par mantojuma pieņemšanu lemj arī bāriņtiesa.
- Mantniekam ar banku kredītu un naudas jautājumi jārisina individuāli mantojuma lietas ietvaros.



Kas mainās?

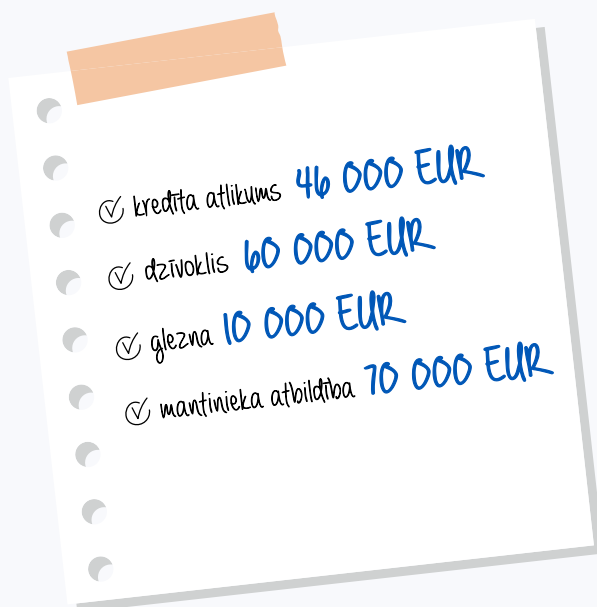
- **Mantniekam ir ierobežota atbildība** – tas atbild tikai ar mantoto par mantojuma atstājēja parādiem. *No šī principa var pastāvēt atsevišķi izņēmumi, kas aplūkoti tālāk.*
- **leviesta jauna kārtība mantojumā ietilpstošās mantas novērtēšanai**, tostarp paredzētas kreditoru tiesības lūgt pārvērtēt mantnieka norādīto mantas vērtību.
- Noteikti dažādi termiņi, lai kreditori un mantnieki varētu pieteikties.

Ja persona mirusi pirms 2025.gada, ierobežotā atbildība piemērojama tikai nepilngadīgām personām un personām, kas 2 mēnešu laikā no nāves izlietoja inventāra tiesību!

Ko nozīmē mantnieka ierobežotā atbildība un kad tā svarīga?

Mantnieka ierobežotas atbildības princips nozīmē, ka **mantnieki par mantojuma atstājēja parādiem atbild tikai mantojuma apmērā**, t.i., mantojumā ietilpstošās mantas vērtības apmērā vai ar mantojumā ietilpstošo mantu, atkarībā no tā, vai mantnieks vēlas mantu paturēt sev vai pārdod to, lai norēķinātos ar kreditoriem.

Piemēram, mirušajai personai pieder dzīvoklis (kredīta atlikums **46 000 EUR**, ir hipotēka par labu bankai, novērtēts **60 000 EUR** apmērā), 1 glezna **10 000 EUR** vērtībā, viens mantnieks, tad mantnieka atbildība par mantojuma atstājēja parādiem ir **70 000 EUR** apmērā. Šīs summas apmērā persona norēķināsies ar mantojuma atstājēja kreditoriem.



Tādēļ ir **svarīgi, ka manta tiek novērtēta objektīvi**. Ja mantnieks to būs vērtējis nepareizi, kreditors var ar zvērināta notāra starpniecību prasīt tiesu izpildītājam mantas vērtēšanu. Ieteicams **strīdīgos gadījumos uzreiz pieaicināt neatkarīgu vērtētāju**. Ja ir acīmredzams, ka manta maksā vairāk (tirgus cena), nevar aprobežoties tikai formālu kadastrālās vērtības norādīšanu – kreditori to pamatoti apstrīdēs, kas radīs papildu izdevumus.



7 padomi attiecībā uz banku pakalpojumiem



1.

Ja mantinieks kopā ar mirušo personu ar banku ir līgumiskās attiecībās, piemēram, līdzaiņņēmējs vai galvotājs, tad attiecībā uz šo kredītu mantiniekam ierobežota atbildība nedarbojas – ja dzīvoklis maksātu mazāk nekā kredīts, tas nedod pamatu kredītu samazināt mantojuma lietas ietvaros.

2.

Ja mantojuma atstājējs bija galvotājs, tad galvotāja mantiniekiem, ja tie mantojumu pieņem, pāriet arī galvojuma saistība, bet ierobežotā – mantojuma - apmērā.

3.

Ja mantinieks vēlas turpināt maksāt kredītu pēc esošā grafika, tad viņam ir tādas tiesības. Banka mantnieka spēju atmaksāt kredītu nevērtēs kā jaunam kredītņēmējam (ienākumi, citas saistības). Vienlaikus mantniekam jānovērtē, vai objektīvi spēš saistības pildīt. Ja nē – var vienoties par īpašuma pārdošanu.

Ja neviens mantojumam nepiesakās, mantu pēc kreditoru pieteikuma var atzīt par bezmantnieka mantu, to pārdos, naudu iegūstot kreditoram (ja bija parādi, ķīla) un valstij.

4.

Mirušas personas radniekiem likums nedod tiesības uzzināt no bankas informāciju par konta atlikumu un kredītiem. Bankai uz radnieka iesnieguma pamata nav tiesību apturēt regulāro maksājumu izpildi.

Ievēro, ka:

5.

👉 Informāciju var iegūt ar notāra starpniecību mantojuma lietas ietvaros vai pēc mantojuma apliecības saņemšanas.

👉 Ja mantniekam ir informācija par kredītu, tad drīkst turpināt kredīta samaksu.

👉 Ja mantojumam mantojuma lietas laikā vajag aizgādni, to var lūgt iecelt bāriņtiesai. Šī persona varēs rīkoties ar mantu mantojuma lietas laikā, tostarp piekļūt informācijai bankā.

👉 Informāciju par kontiem ārvalstīs un to stāvokli notārs nevar iegūt automātiski no informācijas sistēmām.



6.

Nauda mirušā kontā – patvaļīgi to izņemt nedrīkst. Atkarībā no lietas apstākļiem par to var iestāties arī kriminālatbildība.



7.

Ja nekustamo īpašumu manto nedalīti, piemēram, trīs mantinieki, **atceries, ka:**



Sazinies ar banku, lai informētu, ka persona mirusi.

Meklējiet individuālus risinājumus mantojuma lietas ietvaros!

👉 Vienmēr ir iespēja prasīt to pārdot un naudu sadalīt vai vienam mantiniekam izpirkt no pārējiem mantiniekiem viņu daļas. Vienojies, nevis tiesājies!

👉 Ja trīs mantinieki manto nedalītu saistību maksāt bankai par mantoto nekustamo īpašumu, taču savu daļu samaksā viens, bet ne pārējie divi, tad šis viens mantinieks nav parādā bankai, tomēr iekļātais īpašums nedalīti turpina nodrošināt saistību, kamēr arī pārējie divi nav samaksājuši.

